

શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર મિશન
ધરમપુર

ગાથા ૧

દુમપત્તે પંડુયે જહા, ણિવડ્ઢ રાઙ્ગણાણ અચ્ચે ।
એવં મણુયાણ જીવિયં, સમયં ગોયમ મા પમાયે ॥

જેમ રાત દિવસનો કાળ વ્યતીત થતાં ઝાડનાં પીળાં થઈ ગયેલાં પાંદડાં સુકાઈને ખરી પડે છે તેમ મનુષ્યજીવન પણ પડવાનું છે અર્થાત્ આયુષ્ય સમાપ્ત થઈ જવાનું છે, માટે હે ગૌતમ ! ક્ષણ માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

With passing nights (time) as the ripened whitish-yellow-fallow leaf of the tree falls down to the ground. The life of man is like this. So Gautama! do not be careless for even a moment.

ગાથા ૨

કુસગ્ગે જહ ઓસબિંદુ, થોવં ચિટ્ઠ્ઠ લંબમાણે ।
એવં મણુયાણ જીવિયં, સમયં ગોયમ મા પમાયે ॥

ડાભના અગ્રભાગ પર અવલંબીને રહેલું ઝાકળબિંદુ જેમ થોડી વાર જ રહી શકે છે તેમ મનુષ્યજીવન પણ ક્ષણભંગુર છે. તેથી હે ગૌતમ ! ક્ષણ માત્ર પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

The life-duration of a man is transient like a dewdrop at the tip of Kuṣa-grass. Therefore Gautama! be not negligent even for a moment.

ગાથા ૩

इइ इत्तरियम्मि आउए, जीवियए बहुपच्चवायए ।
विहुणाहि रयं पुरेकडं, समयं गोयम मा पमायए ॥

આ અલ્પકાલીન આયુષ્યમાં પણ જીવન અનેક વિઘ્નોથી
યુક્ત છે માટે પૂર્વબદ્ધ કર્મરજને આત્માથી દૂર કરો અર્થાત્
તેનો ક્ષય કરો. આમ કરવામાં હે ગૌતમ! સમય માત્રનો
પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

This short-termed man-life is full of many hindrances; and in this short life all dust of karmas to be annihilated. So Gautama! have no negligence even for a moment.

ગાથા ૪

दुल्लहे खलु माणुसे भवे, चिरकालेण वि सव्वपाणिणं ।
गाढा य विवाग कम्मुणो, समयं गोयम मा पमायए ॥

કર્મોના ગાઢ ઉદયને લીધે તમામ પ્રાણીઓને ચિરકાળ
સુધી મનુષ્યભવની પ્રાપ્તિ થવી અતિ દુર્લભ છે, તેથી હે
ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

To be born as a man, is very difficult over the span of time; and the consequences of karmas are very rigid and intense. So Gautama! be not careless even for an instant.

ગાથા ૫

પુઢવીકાય-મઙ્ગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે ।
કાલં સંખાઈયં, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

પૃથ્વીકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ, તેમાં ને તેમાં જન્મ-મરણ કરતાં ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્યાત કાળ પસાર કરે છે, તેથી હે ગૌતમ! મનુષ્યદેહમાં ધર્મારાધન કરવામાં સમય માત્રનો પ્રમાદ કરવો નહીં.

The soul taking birth in earth-body, by continuous births and deaths in that body, remains in the same body utmost upto innumerable span of time. So Gautama! do not be negligent even for a thousandth part of a second.

ગાથા ૬

આડક્કાય-મઙ્ગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે ।
કાલં સંખાઈયં, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

અપકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ, તેમાં ને તેમાં જન્મ-મરણ કરતાં ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્યાત કાળ પસાર કરે છે, તેથી હે ગૌતમ! મનુષ્યજીવનમાં ક્ષણ માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

The soul, born in water-body, by continuous births and deaths in that body, remains in the same body utmost upto innumerable span of time. So Gautama! be not careless even for a while.

ગાથા ૭

તેઝકાય-મઙ્ગઓ, ઝક્કોસં જીવો ઝ સંવસે ।
કાલં સંઘાઈયં, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

અગ્નિકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ તેમાં ને તેમાં જન્મ-મરણ કરતાં ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્ય કાળ પસાર કરે છે તેથી ગૌતમ! ક્ષણ માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

The soul takes birth in fire-body, by continuous births and deaths in the same body, remains in that body upto utmost innumerable time period. So Gautama! have no negligence even for a moment.

ગાથા ૮

વાઝકાય-મઙ્ગઓ, ઝક્કોસં જીવો ઝ સંવસે ।
કાલં સંઘાઈયં, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

વાયુકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ તેમાં ને તેમાં જન્મ-મરણ કરતાં ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્ય કાળ પસાર કરે છે, તેથી હે ગૌતમ! ક્ષણ માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

The soul born in air-body, by continuous births and deaths in the same body, remains there utmost upto innumerable time. So Gautama! have no negligence even for a moment.

ગાથા ૯

વણસ્સઙ્કાય-મઙ્ગઓ, ઉક્કોસં જીવો ડ સંવસે ।
કાલમણંત દુરંતયં, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

વનસ્પતિકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ તેમાં ને તેમાં જન્મ-મરણ કરતાં ઉત્કૃષ્ટ, અનંત કાળ પસાર કરે છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

The soul vegetate as green-stuff-vegetation-body, by continuous births and deaths in the same body, remains in that body utmost upto infinite time which is very difficult to end. Therefore Gautama! be not negligent even for a moment.

ગાથા ૧૦

બેઙ્ઁદિયકાય-મઙ્ગઓ, ઉક્કોસં જીવો ડ સંવસે ।
કાલં સંખિજ્જ સણ્ણિયં, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

બેઘન્દ્રિયકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ તેમાં ને તેમાં જન્મ-મરણ કરતાં ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાત કાળ પસાર કરે છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

The soul born in two-sensed beings-body inherits in the same body by continuous births and deaths, utmost upto numerable time. So Gautama! do not be negligent even for a smallest bit of time.

ગાથા ૧૧

તેઈંદિયકાય-મઙ્ગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે ।
કાલં સંખિજ્જ સણ્ણિયં, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

તેઈંદ્રિયકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ તેમાં ને તેમાં જન્મ-
મરણ કરતાં ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાત કાળ પસાર કરે છે, તેથી હે
ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

The soul born in three-sensed-beings-body,
inherits the same body by continuous births
and deaths, utmost upto numerable time.
Hence Gautama! have no negligence even for
a while.

ગાથા ૧૨

ચત્તરિંદિયકાય-મઙ્ગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે ।
કાલં સંખિજ્જસણ્ણિયં, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

ચૌરેન્દ્રિયકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ તેમાં ને તેમાં જન્મ-
મરણ કરતાં ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાત કાળ પસાર કરે છે, તેથી હે
ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

The soul born in four-sensed-beings-body,
inherits in the same body by continuous births
and deaths upto utmost numerable period of
time. So Gautama! be not negligent even for
a moment.

ગાથા ૧૩

પંચિન્દ્રિયકાય મહગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે ।
સત્તટ્ટુ ભવગ્ગહણે, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

પંચેન્દ્રિયકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ તેમાં ને તેમાં જન્મ-
મરણ કરતાં ઉત્કૃષ્ટ સાત કે આઠ ભવ સુધી રહે છે, તેથી
હે ગૌતમ ! સમય માત્રનો પ્રમાદ કરવો નહીં.

The soul born in five-sensed-beings (men and
beasts) may take birth and death only seven
or eight times maximumly. So Gautama!
have no negligence even for a moment.

ગાથા ૧૪

દેવે ણેરહણે ય અહગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે ।
ઇક્કેક્ક ભવગ્ગહણે, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

દેવ અને નરક યોનિમાં ગયેલો જીવ ઉત્કૃષ્ટપણે એક એક
ભવ અર્થાત્ સંખ્યાત કે અસંખ્યાત વર્ષવાળા એક ભવ
સુધી ત્યાં રહે છે, તેથી હે ગૌતમ ! સમય માત્રનો પણ
પ્રમાદ કરવો નહીં.

The hellish-beings and Gods may take
continuous birth only once in those existences
maximumly. So Gautama! be not careless
even for a while.

ગાથા ૧૫

एवं भव संसारे, संसरइ सुहासुहेहिं कम्मेहिं ।
जीवो पमाय बहुलो, समयं गोयम मा पमायए ॥

આમ આ સંસારમાં અનેક પ્રકારના પ્રમાદોથી વ્યાપ્ત જીવ શુભાશુભ કર્મોને કારણે જન્મમરણરૂપ ચક્રમાં પરિભ્રમણ કર્યા જ કરે છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Thus the soul engrossed by too much negligence, due to auspicious and inauspicious karmas transmigrates in this world full of births and deaths. So Gautama! be not negligent for even a moment.

ગાથા ૧૬

लङ्घूण वि माणुसत्तणं, आरियत्तं पुणरवि दुल्लहं ।
बहवे दसुया मिलक्खुया, समयं गोयम मा पमायए ॥

દુર્લભ એવો મનુષ્યજન્મ મળવા છતાં આર્યત્વ પ્રાપ્ત થવું કઠિન છે; કારણ કે કેટલાક મનુષ્ય હોવા છતાં ચોર, લૂંટારા, અનાર્ય, અસંસ્કારી અર્થાત્ જેને ધર્મ અધર્મનો વિવેક ન હોય તેવા થઈ જાય છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

After getting the birth in human existence it is more difficult to attain nobleness because many men are plunderers and of low plights. Hence Gautama! be not negligent even for a while.

ગાથા ૧૭

લઢ્ઢૂણ વિ આરિયત્તણં, અહીણ પંચિદિયયા હુ દુલ્લહા ।
વિગલિંદિયયા હુ દીસઢ, સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥

આર્યત્વ મળવા છતાં પાંચ ઇન્દ્રિયોની પરિપૂર્ણતા પ્રાપ્ત થવી દુર્લભ છે; કેમ કે ઘણા જીવો વિકલાંગ જોવામાં આવે છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Attaining nobleness or noble origin the attainment of completion of all the five senses is also difficult; because many nobles suffer by imperfect sense-organs. Hence Gautama! be not negligent for even an instant.

ગાથા ૧૮

અહીણપંચિદિયત્તં પિ સે લહે, ઉત્તમધમ્મસુઈ હુ દુલ્લહા ।
કુતિત્થિ ણિસેવણ જણે, સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥

જીવ સંપૂર્ણ પંચેન્દ્રિયત્વ પ્રાપ્ત કરે, છતાં તેને સાચા અને શ્રેષ્ઠ ધર્મનું શ્રવણ મળવું અતિ દુર્લભ છે; કારણ કે ઘણા લોકો બીજા મતમતાંતરને સેવનારા હોય છે. તેઓને ઉત્તમ ધર્મ સાંભળવાનો સુયોગ પ્રાપ્ત થતો નથી, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Obtaining perfect five sense-organs, listening the true religion is more difficult; because many men are worshippers of heretical teachers. Hence Gautama! have no negligence even for an instant.

ગાથા ૧૯

લઢ્ઢૂણ વિ ઉત્તમં સુઙ્, સદ્દહણા પુણરાવિ દુલ્લહા ।
મિચ્છત્ત ણિસેવણ જણે, સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥

ઉત્તમ ધર્મ (સત્સંગ) સાંભળવાનો યોગ થાય, તોપણ
યથાર્થ શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થવી અત્યંત દુર્લભ છે; કારણ કે ઘણા
લોકો મિથ્યાત્વનું સેવન કરનારા કે ખોટી માન્યતાઓને
સ્વીકારનારા હોય છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ
પ્રમાદ કરવો નહીં.

On having heard the true religion, it is
more difficult to fix faith in it; because
many men are false-believers, they practise
superstitions. So Gautama! be not negligent
even for a while.

ગાથા ૨૦

ધમ્મં પિ હુ સદ્દહંતયા, દુલ્લહયા કાણ ફાસયા ।
ઇહ કામગુણેહિં મુચ્છિયા, સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥

ધર્મ પર શ્રદ્ધા થયા પછી પણ સાચા ધર્મનો કાયાથી
સ્પર્શ કરવો અર્થાત્ તે પ્રમાણે આચરણ કરવું ઘણું જ
કઠિન છે; કારણ કે ઘણા ધર્મશ્રદ્ધાળુ લોકો પણ સંસારના
કામભોગોમાં કે ઇન્દ્રિયવિષયોમાં ફસાયેલા કે આસક્ત
થયેલા દેખાય છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ
પ્રમાદ કરવો નહીં.

Fixing the faith in true religion, to practise
it, is even more difficult; for many men are

seen indulged in pleasures and amusements. Hence Gautama! be not careless even for a moment.

ગાથા ૨૧

પરિજૂરઙ્ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે ।
સે સોયબલે ય હાયઙ્, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

હે ગૌતમ! વય વધવાથી તમારું શરીર પ્રતિક્ષણ નિર્બળ થતું જાય છે. વૃદ્ધાવસ્થાના કારણે માથાના કેશ સફેદ થઈ રહ્યા છે, કાનની શક્તિ ક્ષીણ થતી જાય છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Your body is weakening, your hairs turning whitish, the power of hearing decreasing. Hence Gautama! be not negligent even for a moment.

ગાથા ૨૨

પરિજૂરઙ્ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે ।
સે ચક્ષુબલે ય હાયઙ્, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

તમારું શરીર જીર્ણ-નિર્બળ થતું જાય છે, કેશ સફેદ થઈ રહ્યા છે. આંખની શક્તિ ક્ષીણ થતી જાય છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Your body is decaying, your hairs are turning whitish-yellow, your eye-sight is regularly

dimming. So Gautama! be not careless even for an instant.

ગાથા ૨૩

परिजूरइ ते सरीरयं, केसा पंडुरया हवंति ते ।
से घाणबले य हायइ, समयं गोयम मा पमायए ॥

તમારું શરીર જીર્ણ-નિર્બળ થતું જાય છે, કેશ સફેદ થઈ રહ્યા છે, ઘ્રાણબળ - સૂંઘવાની શક્તિ ક્ષીણ થતી જાય છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Your body is declining, your hairs are turning yellowish-white, your strength of smelling is waning. Hence Gautama! have no negligence even for a while.

ગાથા ૨૪

परिजूरइ ते सरीरयं, केसा पंडुरया हवंति ते ।
से जिब्भबले य हायइ, समयं गोयम मा पमायए ॥

તમારું શરીર જીર્ણ-નિર્બળ થતું જાય છે, કેશ સફેદ થઈ રહ્યા છે. તમારું જિહ્વાબળ અર્થાત્ સ્વાદ લેવાની શક્તિ ક્ષીણ થતી જાય છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Your body is weakening, your hairs are turning whitish, your tongue-power, of tasting and speaking is deteriorating. Hence Gautama! be not negligent even for a moment.

ગાથા ૨૫

પરિજૂરઙ્ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે ।
સે ફાસ બલે ય હાયઙ્, સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥

તમારું શરીર જીર્ણ-નિર્બળ થતું જાય છે, કેશ સફેદ થઈ રહ્યા છે. તમારી સ્પર્શોન્દ્રિયની સ્પર્શ કરવાની શક્તિ ક્ષીણ થતી જાય છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Your body is declining, your hairs are turning whitish, the strength of your body is declining. So Gautama! be not careless even for a while.

ગાથા ૨૬

પરિજૂરઙ્ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે ।
સે સવ્વબલે ય હાયઙ્, સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥

તમારું શરીર જીર્ણ-નિર્બળ થતું જાય છે, કેશ સફેદ થઈ રહ્યા છે તથા તમારા શરીરનું સર્વ બળ અને તમામ શક્તિઓ ક્ષીણ થતી જાય છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Your body is weakening, your hairs are turning white, all type of strength is decaying. Therefore Gautama! have no negligence even for a moment.

ગાથા ૨૭

અરઈ ગંડં વિસૂઝ્યા, આયંકા વિવિહા ફુસંતિ તે ।
વિહડઙ્ વિદ્ધંસઙ્ તે સરીરયં, સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥

અળાઈઓ, ગૂમડાં, વિસૂચિકા તથા વિવિધ પ્રકારના અન્ય શીઘ્રઘાતક રોગ આતંક તમારા શરીરમાં પેદા થઈ રહ્યા છે, જે તમારા શરીરને બળહીન કરી રહ્યા છે, નાશ કરી રહ્યા છે, તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Despondency, boils, cholera, mortal diseases of many kinds wrecked your body, so it wastes and befall. Therefore Gautama! have not negligence even for a while.

ગાથા ૨૮

વુચ્છિંદ સિણેહમપ્પણો, કુમુયં સારઙ્ગયં વ પાણિયં ।
સે સવ્વસિણેહ વજ્જિણ, સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥

જેમ શરદઋતુમાં ચંદ્રવિકાસી કમળ પાણીમાં ઉત્પન્ન થવા છતાં પાણીથી નિરાળું રહે છે, તેમ પોતાના સ્નેહને દૂર કર અને બધા પ્રકારની સ્નેહ આસક્તિથી રહિત થઈ, હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

As the moon-bloom autumn lotus does not stick to water flowing around and cast away it. In the same way you broke up all the ties of attachments, do not incline towards them. O Gautama! take no time in casting aside all connections and be not negligent even for a moment.

ગાથા ૨૯

ચિચ્ચાણં ધણં ચ ભારિયં, પવ્વહોહિ સિ અણગારિયં ।
મા વંતં પુણો વિ આવિએ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ ॥

હે સાધક! ધન અને સ્ત્રી વગેરેનો ત્યાગ કરીને, તેં અણગારધર્મ સ્વીકાર્યો છે, દીક્ષિત થયો છે. હવે તે વમન કરેલા કામભોગ અને સાંસારિક પદાર્થોનું ફરીથી સેવન ન કર. આ રીતે હે ગૌતમ! અણગારધર્મના સમ્યક્ અનુષ્ઠાનમાં સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Renouncing wealth and woman you become a houseless monk, do not desire those vomited pleasures (renounced rejoincings). O Gautama! be not careless even for a moment.

ગાથા ૩૦

અવઝ્ઞિય મિત્તબંધવં, વિઝલં ચેવ ધણોહસંચયં ।
મા તં બિહયં ગવેસએ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ ॥

મિત્રજનો, બંધુઓ અને વિપુલ ધનસંપત્તિના ભંડારને સ્વેચ્છાથી છોડીને હે સાધક! હવે સ્વીકારેલા શ્રમણ-ધર્મના પાલનમાં બીજી વાર તે બધાંની ગવેષણા અર્થાત્ આસક્તિપૂર્ણ સંબંધની ઇચ્છા ન કર, ચાહના ન કર. આમ સાવધાન રહેવામાં હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

You have given up your friends, kins, relations and amassed wealth etc. Now again do not desire those friends etc. and not even

hanker about them. Gautama! be not careless even for a while.

ગાથા ૩૧

ण हु जिणे अज्ज दीसइ, बहुमए दीसइ मग्गदेसिए ।
संपइ णेयाउए पहे, समयं गोयम मा पमायए ॥

આજે અર્થાત્ આ ક્ષેત્ર, કાળમાં તીર્થકર વિદ્યમાન નથી અને જે માર્ગદર્શક શ્રમણ છે તે પણ અનેક મતવાળા દેખાય છે. પાંચમા આરામાં લોકો આવો અનુભવ કરશે પરંતુ તારા માટે તો વર્તમાનમાં ન્યાયપૂર્ણ નિર્વિકલ્પ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરાવનાર માર્ગ ઉપલબ્ધ છે, તેથી હે ગૌતમ ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Today there are no Jinas (victors of attachment and aversion-destroyer of four vitiating karmas) and there are many dogmas of creed-pioneers-in future this difficult position will arise before the adepts, but today-now, in my presence you have acquired the right path, competent for crossing this worldly ocean. So Gautama! have no negligence even for a while.

ગાથા ૩૨

अवसोहिय कंटगापहं, ओइण्णो सि पहं महालयं ।
गच्छसि मग्गं विसोहिया, समयं गोयम मा पमायए ॥

હે ગૌતમ ! (હે સાધક) કાંટાવાળા માર્ગનું શોધન કરીને અર્થાત્ સંસારથી દૂર થઈને તું મહાપુરુષો દ્વારા સેવિત કે મહાધોરી માર્ગરૂપ જિનમાર્ગમાં આવી ગયો છે માટે દૃઢ શ્રદ્ધાથી એ માર્ગ પર આવતી બાધાઓને દૂર કરીને ચાલ. આમ કરવામાં, હે ગૌતમ ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Leaving the thorny path you are now walking on the broad highway. Be firm determined and go ahead on this very path. Gautama! be not negligent for a while.

ગાથા ૩૩

અબલે જહ ભારવાહણ, મા મગ્ગે વિસમેઽવગાહિયા ।
પચ્છા પચ્છાણુતાવણ, સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥

દુર્બળ ભારવાહક ચાલતાં ચાલતાં ક્યારેક વિષમ માર્ગ આવી જતાં ધૈર્ય ગુમાવીને મૂલ્યવાન ભાર ત્યાં છોડી દે, તો તેને ઘેર આવ્યા પછી દરિદ્રતાને કારણે દુઃખી થવું પડે, પસ્તાવું પડે, તેથી હે ગૌતમ ! (હે સાધક !) તમે પણ ક્યારેય પ્રમાદવશ સ્વીકૃત સંયમને અધીરા થઈ છોડશો નહીં. અન્યથા ભારવાહકની જેમ પછી પસ્તાવું પડશે, તેથી હે સાધક ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Like a weak burden-bearer do not go on the uneven path; for the adept and burden-bearer, who take uneven path, both lament. Therefore Gautama! be not uncautious even for a while.

ગાથા ૩૪

તિણ્ણો હુ સિ અણ્ણવં મહં, કિં પુણ ચિટ્ઠસિ તીરમાગઓ ।
અભિતુર પારં ગમિત્તે, સમયં ગોયમ મા પમાયે ॥

હે ગૌતમ! તું મહાસાગરને તો પાર કરી ગયો છે. હવે કાંઠાની નજીક આવીને કેમ ઊભો છે? કેમ રોકાઈ ગયો છે? તેને જલદીથી પાર કર. આમ કરવામાં હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

You have crossed the great worldly ocean but why you are slacked so near the shore? Make haste to cross it, reach the other side. Gautama! do not have negligence even for an instant.

ગાથા ૩૫

અકલેવર-સેણિમૂસિયા, સિદ્ધિં ગોયમ લોયં ગચ્છસિ ।
ખેમં ચ સિવં અણુત્તરં, સમયં ગોયમ મા પમાયે ॥

સંયમમાં સ્થિર રહેવાથી હે ગૌતમ! દેહમુક્ત થઈ સિદ્ધત્વને પ્રાપ્ત કરાવનારી ક્ષપક શ્રેણી પર ચઢીને તું ઉપદ્રવરહિત, કલ્યાણકારી અને અનુત્તર એવા સિદ્ધલોક અર્થાત્ મોક્ષને પ્રાપ્ત કરીશ તેથી હે ગૌતમ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Steadily stepping on the karma-destructing meditative-current-ladder which is thoroughly capable to attain the bodiless emancipated state. You will obtain the supreme liberation abode. So Gautama! be not negligent even

for a moment.

ગાથા ૩૬

બુદ્ધે પરિણિવ્વુડે ચરે, ગામગણગરે વ સંજણે ।
સંતિમગ્ગં ચ વૂહણે, સમયં ગોયમ મા પમાયણે ॥

તત્ત્વોને જાણીને અને કષાયોને પૂર્ણ શાંત કરી સંયમી
બનીને ગ્રામ નગર આદિમાં વિચરણ કરીને હે ગૌતમ!
શાંતિમાર્ગની અર્થાત્ મોક્ષમાર્ગની વૃદ્ધિ કર, આમ કરવામાં
સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં.

Being enlightened, calm and practising self-control by wandering in villages and towns you propagate this path of peace. Gautama! be not negligent for a while.

ગાથા ૩૭

બુદ્ધસ્સ ણિસમ્મ ભાસિયં, સુકહિય-મટ્ટપઓવસોહિયં ।
રાગં દોસં ચ છિંદિયા, સિદ્ધિગઈં ગણે ગોયમે ॥
- ત્તિ બેમિ ।

મોક્ષદાયક ભાવોથી સુશોભિત તેમજ સારી રીતે કહેલી
સર્વજ્ઞ ભગવાન મહાવીરની વાણી સાંભળીને તેનો સ્વીકાર
કરીને અને રાગદ્વેષનો પૂર્ણ ક્ષય કરીને શ્રી ગૌતમસ્વામીએ
સિદ્ધિગતિને પ્રાપ્ત કરી. - એમ હું કહું છું.

Having heard the sermon of omniscient Bhagawāna Mahāvīra, adorned by

meaningfulness, cutting off attachment and aversion Gautama attained the liberation abode.
- Such I speak.

गाथा १

ज्यों रजनीगण के जाने पर, तरुपत्र पुराने जाते झर ।
वैसे नश्वर मानवजीवन, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा २

कुश नोक लटकते ओसबिंदु, कुछ देर ठहरते ज्यों उस पर ।
वैसे मानव का जीवन है, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ३

यह अल्प काल की आयु और, जीवन बहु विघ्नों का है घर ।
कर दूर पुराकृत कर्मधूलि, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ४

चिर दिन से भी सब जीवों को, मानवजीवन है दुर्लभतर ।
होते हैं कर्मविपाक तीव्र, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ५

पृथ्वी के भव में जा प्राणी, उत्कृष्ट काल जीवन धर कर ।
वसता है काल असंख्य वहाँ, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ६

अपकाय योनि में जा प्राणी, उत्कृष्ट काल तक जीवन धर ।
वसता है काल असंख्य वहाँ, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ७

तेजस्काय भव में जा प्राणी, उत्कृष्ट काल तक जीवन धर ।
वसता है काल असंख्य वहाँ, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ८

वायुकाय में जा प्राणी, उत्कृष्ट काल जीवन धर कर ।
वसता है काल असंख्य वहाँ, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ९

है हरितकाय भव जा प्राणी, उत्कृष्ट काल जीवन धर कर ।
वसता है काल अनंत वहाँ, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा १०

दो इन्द्रियकाय पहुँच प्राणी, उत्कृष्ट काल जीवन धर कर ।
रहता संख्यामित काल वहाँ, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ११

त्रीन्द्रियकाय पहुँच प्राणी, उत्कृष्ट काल जीवन धर कर ।
रहता संख्यामित काल वहाँ, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा १२

चतुरिन्द्रिय योनि में जा प्राणी, उत्कृष्ट काल जीवन धर कर ।
रहता संख्यामित काल वहाँ, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा १३

पंचेन्द्रिय भव में जा प्राणी, उत्कृष्ट काल जीवन धर कर ।
सात-आठ भव ग्रहण करे, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा १४

देव नरक गति में जा प्राणी, उत्कृष्ट काल तन धारण कर ।
एक-एक भव ग्रहण करे, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा १५

यों कर्म शुभाशुभ से प्राणी, भव-भव में भटके तन धर कर ।
विषयादि प्रमाद में भान भूले, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा १६

दुर्लभ मानवभव पाकर भी, आर्यत्व पाना है दुर्लभतर ।
हैं दस्यु म्लेच्छ करोड़ों नर, गौतम! प्रमाद न क्षण का कर ॥

गाथा १७

पाकर भी आर्यत्व, पूर्ण पंचेन्द्रिय पाना है अतिदुष्कर ।
हैं कितने (ही) इन्द्रियविकल यहाँ, गौतम! प्रमाद न क्षण का कर ॥

गाथा १८

अविकल पाँचों इन्द्रिय पाई, पर उत्तम धर्मश्रवण दुष्कर ।
(हैं) कुतीर्थसेवी जन बहुतेरे, गौतम! प्रमाद न क्षण का कर ॥

गाथा १९

उत्तम धर्मश्रवण पाकर भी, श्रद्धा की प्राप्ति पुनः दुष्कर ।
मिथ्यात्व निषेवक जन होता, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा २०

धार्मिक श्रद्धा होने पर भी, आचरण धर्म का अतिदुष्कर ।
हो जाते कामगुण मूर्च्छित कई, गौतम! प्रमाद न क्षण का कर ॥

गाथा २१

हो रहा जीर्ण यह तन तेरा, हो रहे केश ये धवल पककर ।
घट रहा श्रवणबल है तेरा, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा २२

हो रहा जीर्ण यह तन तेरा, हो रहे केश ये धवल पककर ।
घट रहा नयनबल है तेरा, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा २३

हो रहा जीर्ण यह तन तेरा, हो रहे केश ये धवल पककर ।
घट रहा घ्राणबल है तेरा, गौतम! प्रमाद न क्षण का कर ॥

गाथा २४

हो रहा जीर्ण यह तन तेरा, हो रहे केश ये धवल पककर ।
घट रहा तुम्हारा रसनाबल, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा २५

हो रहा जीर्ण यह तन तेरा, हो रहे केश ये धवल पककर ।
घट रहा स्पर्श का बल तेरा, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा २६

हो रहा जीर्ण यह तन तेरा, हो रहे केश ये धवल पककर ।
क्रमशः सब बल हो रहे क्षीण, गौतम! प्रमाद न क्षण का कर ॥

गाथा २७

फोड़ा पित्त तथा हैजा करते, अनेक रुज तन में घर ।
जिनसे विनष्ट होती काया, गौतम! प्रमाद न क्षण का कर ॥

गाथा २८

ज्यों शरत्कमल जललिप्त न हो, यों स्नेहभाव निज छेदन कर ।
हो जा निर्लिप्त सर्वथा जग से तू,
गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा २९

धन पत्नी को छोड़ प्रव्रज्या, से मुनिता के पथ (पर) बढ़कर ।
वांत भोग फिर मत पीना, गौतम! प्रमाद क्षणभर मत कर ॥

गाथा ३०

बांधव, मित्र, विपुल संचित, धन को पूरे मन से तजकर ।
मत फिर से उनकी इच्छा धर, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ३१

निश्चय न आज जिन का दर्शन, पथदर्शक भी ना एक नज़र ।
भवतारक पथ पर प्राप्त तुम्हें, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ३२

कंटकयुत मिथ्यापथ तजकर, अवतीर्ण हुआ विस्तृत पथ पर ।
निर्मल मन से उस पथ पर चल, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ३३

अबल भारवाही जैसे, मत विषममार्ग अवगाहन कर ।
पछताते उत्पथगामी फिर, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ३४

कर गया पार तू महाभवोदधि, तट पर आकर क्यों रहा ठहर ।
कर जल्दी पार पहुँचने की, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ३५

तू सिद्धलोक को पाएगा, शुभ क्षपकश्रेणी-आरोहण कर ।
शिव क्षेम अनुत्तर पद को पा, गौतम! प्रमाद क्षण का मत कर ॥

गाथा ३६

संबुद्ध शांत संयत होकर, तू ग्राम नगर में विचरण कर ।
कर शांतिमार्ग का संवर्द्धन, गौतम! प्रमाद न क्षण का कर ॥

गाथा ३७

पद अर्थ सुशोभित श्रेष्ठ परम, ज्ञानीजन कथित वचन सुनकर ।
गौतम गये सिद्धिगति को, निज राग द्वेष का छेदन कर ॥